

864.

**Rozporządzenie Ministra Wyznań Religij-
nych i Oświecenia Publicznego**

z dnia 15 września 1924 r.

**w sprawie ogłoszenia ustawy o kwalifikacjach
zawodowych do nauczania w szkołach średnich
ogólnokształcących i seminarjach nauczyciel-
skich państwowych i prywatnych.**Na mocy upoważnienia udzielonego art. 12
ustawy z dnia 16 lipca 1924 r. w przedmiocie zmia-

ny niektórych postanowień ustawy z dnia 26 września 1922 r., dotyczącej kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. № 75, poz. 740) ogłaszam całkowity tekst ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90, poz. 828) wraz ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. № 75, poz. 740).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *Miklaszewski*

Załącznik do rozp. Min.
Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. z dn.
15 września 1924 r. poz. 864.

Ustawa z dnia 26 września 1922 r. dotycząca kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. z 1922 r. № 90 poz. 828) wraz ze zmianami, wprowadzonymi ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r. № 75, poz. 740).

Art. 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich posiada tylko ta osoba, która zdała egzamin państwowy na nauczyciela szkół średnich, ustanowiony rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 2. Szczególne kwalifikacje zawodowe do nauczania religii w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich oraz sposób ich uzyskania określi Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwymi władzami kościelnymi.

Art. 3. Nauczycielem szkoły średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiego może być tylko osoba, posiadająca kwalifikacje zawodowe, wymienione w art. 1 lub 2. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może dopuścić do nauczania osobę, nie posiadającą takich kwalifikacji, jednak na okres nie dłuższy, niż 4-letni.

Art. 4. Nauczyciel szkoły średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskiego może udzielać nauki przedmiotów, nie objętych jego kwalifikacją, tylko za zgodą kuratora okręgu szkolnego.

Postanowienia przejściowe.

Art. 5. Za posiadające kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich uważa się również:

a) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego, wydane przed 1 listopada 1918 r. przez b. austriackie komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich lub komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli rysunków odręcznych i dla kandydatów na nauczycieli gimnastyki w szkołach średnich, a w czasie od 1 listo-

pada 1918 r. do dnia 1 września 1921 r. przez także komisje w Krakowie i Lwowie;

b) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego, wydane przed 1 listopada 1918 r. przez b. austriackie komisje egzaminacyjne dla nauczycieli muzyki, a w czasie od dnia 1 listopada 1918 r. do chwili wejścia w życie niniejszej ustawy przez także komisję we Lwowie lub też w czasie od dnia 1 czerwca 1919 r. do dnia 15 czerwca 1922 r. przez Polską Rządową Komisję Egzaminacyjną dla nauczycieli muzyki w Krakowie, nadto osoby, które przed dniem 1 stycznia 1923 r. uzyskały pełne dyplomy z ukończenia konserwatorium warszawskiego, poznańskiego, lwowskiego, wyższej szkoły muzycznej im. Fr. Chopina przy Towarzystwie Muzycznym w Warszawie, lub dyplomy ukończenia konserwatorów zagranicznych, uznanych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędne, i odbędą przed końcem grudnia 1924 r. przynajmniej 2-letnią, przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznaną za zadowalającą, praktykę szkolną;

c) osoby, posiadające świadectwa egzaminu nauczycielskiego, wydane przed dniem 11 lipca 1919 r. przez niemieckie naukowe komisje egzaminacyjne („Wissenschaftliche Prüfungskommissionen”), osoby, posiadające świadectwa egzaminu na starszą nauczycielkę („Oberlehrerin”), wydane przed dniem 11 lipca 1919 r. przez królewskie komisje egzaminacyjne w Niemczech („Königliche Prüfungskommissionen”) oraz osoby, posiadające świadectwa, wydane w czasie od dnia 11 lipca 1919 r. do dnia 1 października 1921 r. przez komisję egzaminacyjną na nauczycieli szkół średnich, utworzoną w Poznaniu rozporządzeniem Naczelnej Rady Ludowej;

d) osoby, posiadające wydane przed dniem 1 października 1917 r. świadectwa państwowe rosyjskie nauczyciela gimnazjum („ucziteľ gimnaziji”), nauczyciela średnich zakładów naukowych („ucziteľ srednich uczebnych zaviedienij”), wyższego domowego nauczyciela („wyższij domasznij nastawnik”), lub też świadectwa domowego nauczyciela („domasznij nastawnik”) i („domasznij uczył”), te ostatnie, o ile ich właściciele posiadają studia wyższe. Za równoznaczne świadectwu nauczyciela gimnazjum („ucziteľ gimnaziji”) uważa się inne wydane przed dniem 1 października 1917 r. świadectwa rosyjskie, dające prawo do nauczania w szkołach średnich, jak również—dla osób, posiadających dyplomy szkół wyższych—zatwierdzenie przez władze rosyjskie przed dniem 1 października 1917 r., względnie o ile chodzi o terytorjum Ukrainy—przed dniem 1 stycznia 1919 r., na stanowisku nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących (gimnazjum, progimnazjum, szkoła średnia handlowa), stwierdzone odpowiednim dokumentem stanu służby („formularny spisok”);

- e) osoby, posiadające dyplomy na nauczyciela szkół średnich, wydane przed dniem 1 stycznia 1923 r. przez państwowe komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich powołane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- f) osoby, posiadające dyplomy ukończenia kursu naukowego lub pedagogicznego, lub też studjum pedagogicznego, wydane przed dniem 1 stycznia 1923 r. przez państwową komisję egzaminacyjną przy Państwowym Instytucie Pedagogicznym w Warszawie;
- g) osoby, posiadające świadectwa 1 stopnia na nauczyciela rysunków i modelowania, wydane przed dniem 1 czerwca 1921 r. na zasadzie statutu tymczasowego Królewsko - Polskich Kursów Pedagogicznych dla nauczycieli rysunków w Warszawie z dnia 19 września 1918 r., oraz osoby, posiadające dyplomy ukończenia państwowych kursów pedagogicznych dla nauczania rysunków w Warszawie, wydane w czasie od dnia 1 czerwca 1921 r. do dnia 1 stycznia 1923 r.;
- h) osoby, posiadające świadectwa egzaminu, uprawniające do prowadzenia ćwiczeń cielesnych w szkołach państwowych powszechnych, średnich i seminarjach nauczycielskich, wydane przed 1 stycznia 1923 r. na podstawie statutu państwowych kursów wychowania fizycznego, zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 września 1921 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. № 17, poz. 175) oraz na podstawie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 29 marca 1922 r. w sprawie programów i egzaminów końcowych na państwowych kursach wychowania fizycznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. № 16, poz. 155);
- i) osoby, posiadające świadectwa do nauczania słoju w seminarjach, szkołach średnich i powszechnych, wydane przed 1 stycznia 1923 r. na podstawie okólnika Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 13 marca 1920 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. № 11, poz. 79);
- j) osoby, które przed 1 stycznia 1923 r. uzyskały doktorat lub dyplom ukończenia z egzaminem studjów wyższych oraz odbędą przed końcem grudnia 1924 r. przynajmniej 2-letnią, przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznaną za zadowalającą, praktykę szkolną nauczycielską w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo;
- k) nauczycieli, którym przyznano prawo pobierania dodatku za studja wyższe na mocy art. 15 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli i dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, preparand oraz wizytatorów szkół (Dz. U. R. P. № 65, poz. 433) oraz w myśl art. 17 rozporządzenia Prezydenta Ministrów, Ministra Skarbu, Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Mi-

nistra b. Dzielnicy Pruskiej z dnia 25 października 1920 r. w celu wykonania ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu nauczycieli, dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, preparand, oraz wizytatorów (Dz. U. R. P. № 103, poz. 688);

- l) osoby, posiadające świadectwa, wydane przed końcem lutego 1920 r. przez niemieckie komisje egzaminacyjne, powołane do odbywania egzaminów wydziałowych (po niemiecku Mittelschullehrerprüfung), rektorskich, na nauczycieli (elki) śpiewu (muzyki), rysunków, gimnastyki, na nauczycieli liceów (po niemiecku Lyzeen, mittlere und höhere Mädchenschulen, höhere Töchterschulen), na nauczycielki języków obcych przy tychże liceach, lub na nauczycielki kobiecych robót ręcznych, oraz osoby, posiadające świadectwa, wydane w czasie od 1 stycznia 1919 r. do 1 stycznia 1923 r. przez komisje egzaminacyjne, powołane przez właściwe władze polskie na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego do odbywania takichże egzaminów, lub uznane przez nie w tym charakterze.

Osoby wymienione w tym punkcie, posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania jedynie w takim zakresie i w takich typach szkół, w jakich miały prawo otrzymywać posady na podstawie właściwych regulaminów egzaminacyjnych, obowiązujących przed 1 stycznia 1923 r., przyczem o ile chodzi o osoby, które miały prawo nauczania w liceach, kwalifikacje te rozciąga się również na gimnazja wszystkich typów, aż do klasy V włącznie. W wątpliwych wypadkach rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać za posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich:

- a) nauczycieli, którzy przed upływem 1923 r. ukończyli 30 lat życia, przed tymże terminem odbyli sześć semestrów studjów wyższych w charakterze studentów oraz 5-letnią praktykę szkolną nauczycielską, z czego co najmniej 2 lata w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, jeśli uzna 1) praktykę za zadowalającą, 2) studja wyższe za dostatecznie udowodnione świadectwami prac seminaryjnych lub laboratoryjnych, egzaminów półrocznych i t. p.;
- b) nauczycieli, którzy choć nie mogą się wykazać studjami wyższymi w zakresie wskazanym w punkcie a), czynią jednak zadość wymienionym tam innym warunkom, jeśli uzna ich pracę naukową lub pedagogiczną za wybitną;
- c) nauczycieli, którzy przed 1 stycznia 1923 r. ukończyli przynajmniej 40 lat życia oraz przed

tymże terminem 12 lat pracy szkolnej nauczycielskiej w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, z czego co najmniej 5 lat w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, jeśli uzna pracę tę za zadowalającą;

- d) nauczycieli, którzy przed 1 stycznia 1923 r. uzyskali świadectwa ukończenia z egzaminem krajowych lub zagranicznych — co najmniej dwuletnich, zaś gdy idzie o ćwiczenia cieleśne co najmniej jednorocznych — kursów lub szkół, dających przygotowanie do nauczania w zakresie szkoły średniej, oraz przed tymże terminem odbyli trzyletnią praktykę szkolną nauczycielską, z czego co najmniej 2 lata w szkołach średnich ogólnokształcących lub seminarjach nauczycielskich, w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, jeśli praktykę tę uzna za zadowalającą; a poziom kursów w odnośnym okresie czasu za dostatecznie wysoki.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może za równoważnik lat brakujących kandydatowi do przewidzianych w punktach a), b), c) norm wieku uznać odpowiednią liczbę lat zadowalającej praktyki nauczycielskiej, odbytej ponad normę tam oznaczoną, w granicach jednak nie większych niż dwa lata dla osób, wymienionych pod a), b), a pięć dla osób, wymienionych pod c).

Lata praktyki, odbytej w charakterze kierownika lub nauczyciela Państwowych Kursów Nauczycielskich, Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich lub Państwowego Instytutu Nauczycielskiego zalicza się jako lata praktyki nauczycielskiej w szkole średniej ogólnokształcącej.

W poszczególnych wypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może uznać za policzalne jako lata praktyki nauczycielskiej w szkole średniej ogólnokształcącej lata praktyki nauczycielskiej, odbytej:

- aa) na kursach kształcących nauczycieli lub w innej instytucji nauczającej, a odpowiadającej co najmniej poziomowi seminarjum nauczycielskiego lub szkole średniej ogólnokształcącej;
- bb) w szkole średniej zawodowej;
- cc) w administracji szkolnej na stanowisku o charakterze pedagogicznym;
- dd) w preparandach nauczycielskich lub szkołach ćwiczeń przy seminarjach nauczycielskich, o ile nauczyciel wykaże się ponadto praktyką nauczycielską w seminarjum nauczycielskim lub szkole średniej ogólnokształcącej, odbytą przed wejściem w życie niniejszej ustawy i uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wybitną.

Dla osób narodowości polskiej, pochodzących z b. zaboru pruskiego lub b. zaboru rosyjskiego z wyjątkiem b. Królestwa Kongresowego, które przed wejściem w życie ustawy pracowały w szkolnictwie polskim na tych obszarach, dalej dla repatriantów, oraz dla osób, które, służąc w wojsku w czasie wojny,

nie mogły przed tymże terminem odbyć przewidzianej niniejszym artykułem praktyki szkolnej, jako ostateczny termin odbycia tej praktyki oznacza się koniec 1926 r., zaś dla osób, które ukończyły Państwowy Kurs Wychowania Fizycznego przed wydaniem statutu, o którym mowa w art. 5 lit. h) — koniec 1924 r.

Art. 7. Nauczyciele szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich czynni przed dniem 1 stycznia 1923 r., którzy a) mają skończoną szkołę średnią ogólnokształcącą lub seminarjum nauczycielskie, b) przed dniem 1 stycznia 1923 r. ukończyli 25 lat życia oraz c) przed tą datą odbyli 3 lata szkolnej praktyki nauczycielskiej, uznanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za zadowalającą, w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo, z czego co najmniej 2 lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskim, jakoteż nauczyciele czynni w szkołach średnich ogólnokształcących, seminarjach nauczycielskich lub szkołach powszechnych przed dn. 1 stycznia 1923 r., którzy czynią zadość warunkom, wymienionym pod a) i b), a nadto przed upływem 1928 r. wykażą się co najmniej 3-letnią praktyką nauczycielską szkolną, z czego co najmniej dwa lata w szkole średniej ogólnokształcącej lub seminarjum nauczycielskim w wymiarze przynajmniej 14 godzin tygodniowo, jeśli Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tę ich praktykę uzna za wybitną, mogą uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich przez zdanie przed końcem roku szkolnego 1928/9 uproszczonego egzaminu państwowego na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, ustanowionego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. W wyjątkowych wypadkach może Minister dopuścić do egzaminu uproszczonego kandydata, nie spełniającego jednego z dwóch pierwszych warunków. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może również absolwentom Państwowego Instytutu Nauczycielskiego lub Państwowego Studium Pedagogicznego zaliczyć jako lata praktyki nauczycielskiej w szkole średniej ogólnokształcącej okres studjów, odbytych w tych instytucjach, zaś osobom, wymienionym w ostatnim ustępie art. 6, przewidziany niniejszym artykułem termin odbycia praktyki przed dniem 1 stycznia 1923 r. przedłużyć do końca 1924 r.

Art. 8. Osobom, które uzyskują kwalifikację zawodową do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich na zasadzie art. 6 lub art. 5 lit. l), dalej tym z pośród osób, wymienionych w art. 5 lit. a), b), c), d), których oryginalne dyplomy nauczycielskie (świadectwa egzaminu nauczycielskiego) zostały wystawione w języku nie polskim, wreszcie tym z pośród osób, wymienionych w art. 5, lit. b), j), k), które nie posiadają wcale dyplomów nauczycielskich lub których uznanie za posiadających kwalifikacje uzależnione jest od uznania ich praktyki nauczycielskiej za zadowalającą, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyda dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, przyczem określi przedmiot (przedmioty)

nauczania, dla którego (których) ważna jest kwalifikacja.

Art. 9. Osoby, które w sposób, określony artykułem 7, uzyskają kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, otrzymują dyplomy nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich od odnośnej komisji egzaminacyjnej.

Art. 10. Osoby, które na podstawie art. 5 i w myśl art. 8 pragną uzyskać dyplomy nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, oraz osoby, które na podstawie art. 6 i w myśl art. 8 uzyskać pragną kwalifikacje zawodowe i dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, winny przed dn. 1 lipca 1925 r. wnieść do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego odpowiednio udokumentowane podanie. Nauczyciele czynni przed wejściem w życie ustawy, którzy przed dn. 1 lipca 1925 r. podań nie wniosą, tracą prawo, przewidziane art. 5, 6 i 8. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może wyjątkowo w ważnych wypadkach załatwić podania, wniesione po powyższym terminie przez osoby, które pragną uzyskać dyplomy na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich na podstawie art. 5 i w myśl art. 8.

Dla osób, o których mowa w ustępie ostatnim art. 6 niniejszej ustawy z wyjątkiem osób, które ukończyły Państwowy Kurs Wychowania Fizycznego, termin wnoszenia podań upływa dnia 31 stycznia 1927 r.

Art. 11. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może ograniczyć przyznawane na podstawie art. 6 kwalifikacje zawodowe do prawa nauczania w klasach niższych szkół średnich ogólnokształcących lub w klasach aż do V klasy włącznie tychże szkół, albo też w niektórych rodzajach szkół średnich (w gimnazjum, liceum, seminarjum nauczycielskim i t. d.). Wydając dyplomy na podstawie art. 5 i w myśl art. 8, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może również określić rodzaj szkoły (szkół), dla której (których) ważną jest kwalifikacja.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego władny jest także uzależnić wydanie dyplomu na podstawie art. 5 lub art. 6 i w myśl art. 8 od stwierdzenia należytego władania w słowie i piśmie językiem polskim w wypadkach, gdy ubiegający się o dyplom nie ukończył polskiej szkoły średniej ogólnokształcącej, polskiego seminarjum nauczycielskiego, lub polskiej szkoły wyższej.

Art. 12. Postanowienia art. 3 nie odnoszą się do nauczycieli czynnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich przed dn. 1 stycznia 1923 r. Nauczyciele ci, jeśli nie posiadają kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich, a nie postarają się o ich nabycie przed końcem roku 1928, tracą prawo nauczania w tych szkołach.

Art. 13. Przez studia wyższe, wymienione w art. 5 i 6, rozumieć należy studia, uprawniające do pobierania dodatków za studia wyższe w myśl art. 4 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. № 65, poz. 429) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1922 r. w tym przedmiocie (Dz. U. R. P. № 22, poz. 183).

Art. 14. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 15. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.